

ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

DZIENNIK POSWIĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefon 73 i 100

REDAKCJA CZYNNA CODZIENNIE
z wyjątkiem świąt od g. 11 rano do g. 2 w nocy.

CENA OŚRODZKA: przed tek. 30 gr. w tablicy (przed kłopotliw. 40 gr. w tablicy) 10 gr. za milimetr bezosob. 100 gr. za milimetr w wyraz 10 gr. powyżej i prace poszukawcze po 5 gr. za wyraz. Rozkład: 1 tabele o 50% drożej.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie 3.00 z odroczeniem do końca 3.00

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH „Ekonomia” — w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15.
Nr. KONTA P. K. O. 81.287. Szeptyckiego 49. Wydział Powiatowy, pok. 10.

Wyjazd Pana Prezydenta

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Pan Prezydent Rzeczypospolitej wyjechał na przeciąg kilku dni do Spaly.

Wyjazd prem. Bartla do Lwowa

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

W niedzielę o godz. 9.05 przybył do Lwowa prezes Rady Ministrów prof. Kazimierz Bartel, powitany na dworcu kolejowym przez przedstawicieli władz cywilnych, wojskowych i samorządowych oraz grono profesorów Politechniki Lwowskiej. Pobyt p. Premjera we Lwowie ma charakter ściśle prywatny. P. premier wraca do Warszawy we wtorek.

Zmiany w nowogródzkowileńskim sądownictwie

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

B. min. sprawiedliwości Car, podpisał w swoim czasie wniosek na posiedzeniu Rady Ministrów w sprawie przeniesienia w stan spoczynku prezesa Sądu Apelacyjnego w Wilnie p. Bochwica. Na miejsce prezesa Bochwica miał być powołany prezes Sądu Okręgowego w Wilnie p. Bzowski, którego stanowisko miał objąć prezes Sądu Okręgowego w Nowogródku p. Wyszynski. Obecnie wobec zmiany rzędu wniosków ten pozostaje w zawieszaniu. Niewykluczone jednak, że wplynie on na jedno z najbliższych posiedzeń Rady Ministrów i zostanie uchwalony.

Jak się dowiadujemy z kół nieoficjalnych w razie odejścia dotychczasowego prezesa S. O. w Nowogródku, p. Wyszynskiego, na stanowisko prezesa S. O. w Wilnie wysuwane są na jego miejsce kandydatury wiceprezesa S. O. w Nowogródku p. Paraftanowicza, sędziego S. O. w Wilnie p. Muraszki i sędziego Kaduszkiewicza. Oczywiście są to tylko pogłoski, które mogą nie znaleźć oficjalnego potwierdzenia. (Red.)

Pozamijski Sąd Okręgowy w Lidzie

(Telefonom od wt. kor. z Warszawy)

W Ministerstwie Sprawiedliwości opracowywana jest sprawa powołania w Lidzie do życia Pozamijskiego Sądu Okręgowego w Lidzie, który byłby ekspozyturą Sądu Okręgowego w Wilnie. Na czele Pozamijskiego Sądu Okręgowego w Lidzie stanąłby sędzia Sądu Apelacyjnego w Wilnie p. Kontowt.

Zjazd urzędników skarbowych

Sprawa poprawy bytu rzesz urzędniczych

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

W dniu wczorajszym w czasie 2 dnia zjazdu delegatów prowincjonalnych urzędników skarbowych wysłano depesze holdownice do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Piłsudskiego i premiera Bartla. Następnie kierownik ministerstwa Skarbu p. Ignacy Matuszewski wygłosił bardzo obszerną mowę, w której scharakteryzował ofiarne stanowisko urzędników skarbowych, którzy po większej części nie są tak uposażeni jakby należało. Następnie minister Matuszewski podaje bardzo obszernie powody, dla których rząd nie jest w stanie w żadnym wypadku podwyższyć pensji urzędników, tak by stanęły na odpowiednim poziomie. Sytuacja gospodarcza wymaga koniecznie zrównoważenia budżetowego.

O ile chodzi o naprawę bytu urzędników państwowych w ciągu obecnego okresu budżetowego może nastąpić jedynie pewna poprawa w granicach budżetu, na zasadach, jakie poruszył w swym referacie na posiedzeniu Sejmowej Komisji budżetowej wybitny ekonomista prof. Krzyżanowski z B.B.W.R. W końcu p. minister zaznaczył, że sprawa poprawy bytu urzędników państwowych nie może w żadnym wypadku być przedmiotem licytacji i przetargów partyjnych na forum sejmowym.

Oszczędną ten kto kupuje dobry krajowy towar i nie przepieka. 1723-10

Polska SKŁADNICA GALANTERYJNA
Wytwórnia pończoch, skarpet i rękawiczek
FRANCISZEK FRLICZKA
Wilno, ul. Zamkowa 9, Róg Skópówki. — Tel. 6-46
Najlepsze źródło kupna nit, pończoch skarpet i bielizny.

Dobre, smaczne i higieniczne jedzenie, jest podstawą zdrowia i pomyślności życiowej.

Chcesz zjeść smacznie, zdrowo, zabawić się szampańsko w elegancko urządzonej lokalu pełnym światła i życia idź do

KAWIARNI-PIWIARNI
która została otwarta
w Nowogródku przy ulicy Zamkowej Nr. 10
Kuchnia zajętą zona bogato. Przyjdź, a napewno nie pożałujesz!

Wyniki wyborów do Sejmików powiatowych w woj. Pomorskim

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

W dniu wczorajszym odbyły się w województwie pomorskim wybory do Sejmików powiatowych. Według dotychczasowych prowizorycznych wyników w 15 powiatach listy polskie uzyskały 440 mandatów, listy niemieckie 36 z list polskich przodujące listy uzyskały 120 mandatów. Bezpartijne i listnie usposobione do rzędu 55, stronnictwa Narodowe 78, N. P. R. (prawica) 135, P. S. L. Piast 42, Ch. D 2, Wywolenie 1, PPS 8 i lista stanu średniego 2 mandaty.

Związek Literatów w obronie Wacława Sieroszewskiego

(Tel. od wt. kor. z Warszawy)

Związek zawodowy Literatów polskich w Warszawie wydał następujący komunikat: „Wobec niesłychanych napaści na osobę znakomitego literata Wacława Sieroszewskiego Związek Zawodowy Literatów polskich w Warszawie po wstępnym zbadaniu sprawy wydał orzeczenie, że: 1) Wacław Sieroszewski postąpił zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami, niemającymi nic wspólnego z plagiatem i 2) osoba Wacława Sieroszewskiego znakomitego pisarza i zażożonego obywatela sibi ponad tego rodzaju krytykę, wpływającą z pobudek politycznych, nie z kulturą wspólnego nie mających.”
(Dla ścisłości zaznaczyć należy, że w jednym z ostatnich numerów „Gazety Warszawskiej” ukazał się długi artykuł znanego kolumniatora Adolfa Nowaczyńskiego, w którym ten kolumniastor inkryminuje Wacławowi Sieroszewskiemu, że watek powieści „Zamorski Djabek”, zaczerpnięt z pamiętników Piaseckiego, podróżnik rosyjskiego po dalekim wschodzie. Tego samego rodzaju kalumnie ukazały się w warszawskim piśmie brukowem R. B. C. Red.

Nowy poseł sowiecki w Polsce

MOSKWA 6. I. Po otrzymaniu wany ministrem pełnomocnym zgody rządu polskiego Anto- ZSRR. w Polsce. now-Owstejenko został miano.

10-lecie sądownictwa w woj. Poznańskim

WARSZAWA. 6. I. W dniu wczorajszym odbyły się uroczystości 10-lecia sądownictwa w b. zaborze pruskim, w których wziął udział minister sprawiedliwości p. Dutkiewicz, prokuratorzy i sędziowie Sądów Apelacyjnych i Okręgowych, wojewoda woznaski p. Raczynski.
Po uroczystym nabożeństwie w kościele Św. Wacława odbyła się uroczysta akademja w salach Bazaru poznańskiego, której przewodniczył prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu p. Dromski. Uchwalono wysłać depesze holdownice do p. Prezydenta Rzeczypospolitej, premiera Bartla, Marsz. Piłsudskiego, oraz b. ministra dzielnicy pruskiej p. Seydy.

Straszna burza na morzu Białem

MOSKWA 6. I. Na morzu Białym od kilku dni panuje niezwykle silna burza. Kilku metrów fale przetrzucają na brzegi całe łańcuchy gór lodowych, które rozbijają się i tworzą potężne skały, kilkuset metrowej wysokości.

Wielki sowiecki kuter rybacki „Nowa Ziemia” wraz z załogą, składającą się z 30 ludzi, został doszczętnie zdruzgotany przez góry lodowe. Wysłany na ratunek „nacz. lodów „Rustan”, nie mógł nie pomóc nieszczęśliwym rybakom i sam ledwo uciekł z odmetłów rozszalałych fal.

Wielki proces w Białogrodzie

BIAŁOGRÓD, 6. I. Na zarządzenie trybunału ochrony państwa część oskarżonych o przygotowanie zamachów w Zagrzebiu, a mianowicie Hadzija Bernardicz, Prpicz, Stretak, Kremzic, Franekicz, Stefanec, Margetic, Jelaszic i Marstek zostali przewiezieni do Białogrodu i osadzeni w więzieniu. Wzmiankowane osoby zostały przewiezione do Białogrodu z tego powodu, że trybunał ochrony państwa, który rozpoczął przeciwko nim śledztwo, ma swą siedzibę w Białogrodzie, zbrodnie zaś, o które oskarżone są wzmiankowane osoby, podlegają wyłącznej kompetencji tego trybunału.

Kino „NIRWANA” w Lidzie
Dalsi dni następujących
„Dzika Miłość”
W dramacie rozgrywanym na niemości plomierina gwiazda Meksyku DOLORES DEL RIO.
Ogłoszenie niniejsze po przedstawieniu w kasie daje prawo otrzymania 33 proc. zniżki na balkon.

Cmentarz dla bezwyznaniowców w Warszawie

Komisa dla spraw regulacji m. st. Warszawy przewiduje utworzenie cmentarza dla bezwyznaniowców na Woli, na wschód od ulicy ks. Muszusa na terenach pułterczych.

Co słychać nowego?

7 Wtorek

Dziś: Lucjana
Jutro: Seweryna

Biuletyn stacji meteorologicznej w Nowogrodzku z dnia 6 I 1930 r.

Godz. 6.17. Ciśnienie powietrza 766, kierunek wiatru północny, szybkość 6 m/s, wilgotność 9, zachmurzenie. Temperatura powietrza 0.
Godzina 12.17. Ciśnienie powietrza 765, kierunek wiatru północny, szybkość 7 m/s, wilgotność 9, zachmurzenie. Temperatura powietrza +0.6.
Godzina 20.17. Ciśnienie powietrza 765, kierunek wiatru północny, szybkość 5 m/s, wilgotność 8, zachmurzenie. Temperatura powietrza +0.6.

Opłatek w Strzelcu

W dniu 5 stycznia o godz. 18 po południu w lokalu Skłoty Strzeleckiej odbył się tradycyjny opłatek dla członków ćwiczących. W uroczystości strzeleckiej wziął udział p. Wicewojewoda Godlewski i zast. starosty nowogrodzkiego p. Drewnikowski.

Po opłatku odbyła się zabawa, która przedziwna się do późnego rana.

Sobótka i poranek akademicki

Jako jedna z najmniejszych atrakcji Tygodnia Akademika w Nowogrodzku — zjechała do nas przemia, żywa gazetka (niestety nie w komplecie).

W sobotę wieczorem odbywa się w salach Ogniska sobótka akademicka w czasie której zespół redakcji urządził prawdziwą rewję swych najlepszych przeobrażeń, złożonych z 2 piętna diadymów, napisanych prawie na kolanie przed samym występem i dostosowanych do stosunków nowogrodzkich. Potem poszły „Mile zlego po czątki”. Sala trzęsła się od śmiechu i oklasków, gdy ci najmłodszy z redaktorów wystąpili z parodjami erotyków.

Jeszcze większy entuzjazm wywołał studenci w niedzielę na poranku, urządzonym w salach teatru w Nowogrodzku. Tu mieli większe pole do popisu, to też repertuar był znacznie szerszy i zaprowiany najbardziej lubuzerskim humorem, który dać tylko może bujna, szeroka młodzież. To też młodzi artyści musieli po kilka razy powtarzać poszczególne numery, a zasłużone oklaski zbierali szczególnie przy piosenkach diadymowskiej p. t. „Miesiące świąt”, oraz o „Wiecznym studencie”.

Jest to naprawdę najmniejsza z atrakcji tygodnia akademika a napisana po bręgi sala teatru, wskazywała nietylko, że publiczność nowogrodzka popiera tak szlachetną imprezę, jak „Tydzień Akademika”, ale również jak bardzo jest spragniona teatru i wesołości, która płynie ze sceny.

KRONIKA STOLPECKA

Budżet gminy mirskiej

Uchwalony przez Radę Gminną w dn. 14 ub. m. budżet gminy mirskiej, tak w wydatkach, jak i dochodach zerymka się sumą 127.191 zł. 39 gr., z czego w wydatkach przypada: na administrację (wydatki personalne i rzeczowe) 32.981 zł. 32 gr., majątek komunalny 31.04 zł., spłata długów 8.797.39 zł., drogi i place publiczne 18.574.75 zł., oświata 23.573.82 zł., kultura i sztuka 1000 zł., zdrowie puł. 7.730, opieka społeczna 14.500 zł., poprzemysłownictwo 7.183 zł., bez pleczeństwa publiczne 4.270 zł.

Polska spółdzielczość rolnicza

Druga połowa XIX wieku charakteryzują się kolosalnym rozwojem wielko-przemysłowym i wielko finansowym. Warstwy średnie, jak rolnicy, rzemieślnicy, kupecy, warstwy rolnicze, jak proletariąt miejski stają zrazu bezradne wobec narastających potęg wielokapitalistycznych.

W tych warunkach podejmują działalność gospodarską pionierzy z Rochdale w Anglii, budując spółdzielczość spożywców, robotników i pracowników, oraz dając dzielące społeczni w Niemczech: sędzia Schultze i burmistrz Raiffeisen, organizując spółdzielczość warstw średnich.

Nowe idee budownictwa społecznego zawitły również i do nas do Polski, Abramowski, Melczarski, prezydent Wojciechowski i cała franga innych organizują kooperatywy spożywców, połączone działają w jeden Związek Spółdzielni Spożywców w Warszawie, popularnie znany „Spolem”. Równocześnie niemal, na najbardziej zagrożonym odcinku frontu rolniczego, w dawnej Małopolsce Franciszek St. fezyk tworzy pierwsze podwaliny gmachu spółdzielczości rolniczej. Są to kasy pożyczkowo-oszczędnościowe typu Raiffeisena, dostosowane do polskiej rzeczywistości, powszechnie dzisiaj nazywane „Kasami Stefczyka”. Połączone w r. 1919 razem w jedną Centralną Kasę stowarz. ważny instrument w walce z pioszącą się na wszy lichwą pieniądza. Ale działalność centrali nie tylko ogranicza się do tego, iż zdobywa tani kredyt, dopomagając poszczególnym kasom, wspólnie pracuje ona ponadto z innymi typami spółdzielczości rolniczej, a mianowicie ze spółdzielniami rolniczo-handlowymi (tzw. „Rolnikami”), ze spółdzielniami mleczarskimi, stanowiącymi do pewnego stopnia bank całej rolniczej — spółdzielczości, nigdzie centralę finansową Zjednoczenia

Związków Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej.

Kasy Stefczyka zawiązują swój rozwój w dużej mierze trafnie obranej formie organizacyjnej. Terenem działalności poszczególnej Kasy jest zazwyczaj nieduży obszar, gdzie oczywiście wszyscy się znają, na skutek czego prowadzenie operacji finansowych jest bardzo ułatwione. Kasa jest zrzeszeniem osób, potrzebujących pożyczki, którzy za przyjęcie do Kasy wkładają, gwarantując całym swoim majątkiem. Ponieważ chodzi tu zazwyczaj o rolników zamożniejszych, mających ziemie, bezpieczeństwo wkładów jest wprost idealne. Dlatego też ci, którzy posiadają chwilowo wolną gotówkę, chętnie ją lokują w Kasie. Są to zazwyczaj, choć nie zawsze, sami członkowie Kasy, ten b wiem, który udziela Kasie pożyczki, nie musi być wcale jej członkiem.

Kasy Stefczyka dążą zazwyczaj tylko krótko-terminowym kredytem dla celów obrotowych.

Centrala Kas Stefczyka, finansując często operacje „Rolników”, spółdzielni mleczarskich, jajczarskich i t. d. wkłada już w dziedzinę organizowania produkcji.

Kasy Stefczyka obejmują swą działalnością właściwie tylko Małopolskę i b. zabór rosyjski. Poznańskie i Pomorze budowało swą spółdzielczość w odrębnych warunkach i tę odrębność po dzień dzisiejszy w dużej mierze zachowało.

Spółdzielczość spożywców „Spolem” i spółdzielczość rolnicza nie wyczerpują wszystkich form spółdzielczości w Polsce. Spółdzielczość wojkowska, spółdzielczość kredytowa miejska rozwinięta zwłaszcza wśród ludności żydowskiej, wreszcie znajdujące się w stadium rozwoju spółdzielnie pracy, to dalsze formy tego — potężnego ruchu spółdzielczego.

W r. 1929 wydatki na drogi i place publiczne, oświata, zdrowie publiczne, opiekę społeczną i rolnictwo — charakteryzują wybitnie kierunek poczyną gminy mirskiej. Dodać należy, że nie ujęty tu został budżet nadzwyczajnych wydatków i dohodów, w związku z budową gmachu dla 6-10 kl. publ. szkoły powszechnej w Kościukach. Budowa tego gmachu rozpoczęta została już w jesieni r. ub. Fundamenty zostały bowiem całkowicie wyprawione.

Komitet budowy szkoły w Kościukach

Na posiedzeniu Rady Gminnej, gminy mirskiej w dniu 15 XII 29 r. dokonano wyboru komitetu budowy szkoły w Kościukach. W skład komitetu powołano: Przewodniczącym Wydziału Powiatowego p. starostę A. Kulwiecia, insp. szkolnego p. Fr. Lisowskiego, architekta rejonowego p. radcę St. Wolkanowskiego, wójta gminy p. A. Sidowicza, oraz rednych: p. Kaczynskiego, p. Chaśmowicza i p. J. Łobockiego.

Choińska dla dzieci

W niedzielę dnia 5 b. m. Kol. pracowników pocztowych w Stalpcach, urządziło dla swych dzieci choinkę, w sali listowej gmachu Urzędu Pocztowo Celnego na Stacji Kolejowej.

O wagę publiczną w Stalpcach

Dość licnie ze strony rolników, sprzedających na rynku w Stalpcach trzodę chlewną, sły-

Aresztowanie szpiega pod Baranowiczami

Dnia 2 stycznia r. b. na stacji kolejowej Domanowo, został aresztowany osobnik, ubrany w mundur żołnierza polskiego, który podał się za Mazurka, twierdząc, że pochodzi z Orla (Rosja Sowiecka). Aresztowany tłumaczył się, że w jesieni 1929 roku przekroczył nielegalnie granicę polską, aby udać się w okolice Brześcia n-B; za znacząc jednocześnie że w Brześciu został aresztowany przez policję i oddany władzom wojskowym jako podejrzan o dezerację. Osadzony w więzieniu

aresztowany miał zbiec. Tymczasem ustalone zostało, że aresztowany w jesieni 1926 roku przekroczył granicę rosyjsko-polską na terenie powiatu stalpeckiego; podając się wówczas za Jana Roszko i twierdząc, że pochodzi z powiatu prużańskiego. W jakim celu osobnik podający aż trzy nazwiska wybrał się do Polski i kim jest — narazie nie wiadomo. Dochodzenie w tej sprawie prowadzi wydział śledczy w Baranowiczach.

Czego sobie życzyli w nowym roku Baranowiczanie

Właściciele taksówek: Żeby magistrat nie zdecydował się — broń Boże zbudować kiosku ze sprzedaży dzienników w centrum miasta, bo kto by jeździł naprzykład po „kurierka” taksówką na dworzec kolejowy (odległość 2 i pół km, a cena przejazdu w jedną stronę 2 zł).

Inteligent: aby danem mu było choć u schyłku życia widzieć w Baranowiczach prawdziwy teatr i prawdziwych artystów.

Abonenci elektryczni: żeby mogli wieczorami czytać gazetki przy świetle elektrycznym. (Życzenie trudne do zrealizacji, gdyż burmistrz znajduje na to czas w dzień, a radni wolą go potrzebę tej nie uznają).

Abonent telefoniczny: aby mógł korzystać z telefonu, kiedy chce, bez względu na uosobnienie telefonisty.

Urzędnik: aby mógł spłacać długi wekslowe wtedy, kiedy będzie miał z tego, albo kiedy będzie chiał.

Kupiec: aby dłużnicy jego nie mogący płacić należności — wzbogacić się.

Komornik: tego samego.

Kasa Chorych: aby wszyscy ubezpieczeni leczyl się prywatnie na koszt własny, a wkładki ubezpieczeniowe placili o 100 proc. wyższe niż dotychczas.

Ubezpieczeni w Kasie: aby mogli doczekać się pogrzebu Kasy Chorych przed własną chorobą. S. K.

Cud świata Edison a lampa katodowa

Powstanie lampy katodowej jest ściśle związane z nazwiskiem Edisona. On pierwszy zauważył zjawiska emitowania ujemnych ładunków elektrycznych przez rozżarzoną nitkę żarówki elektrycznej swego wynalazku i dopiero od tego czasu t. j. 1883 roku uczeni zaczęli zajmować się tem zjawiskiem, poświęcając mu wiele pracy i uwagi. Nastąpił cały szereg badań i wynalazków, których rezultatem była lampa katodowa w różnych odmianach.

Zjawiskiem, zauważonym przez „czarodzieja z Menlo Parku” zajęli się przedewszystkiem Fleming, Wehnelt, a następnie Lee de Forest. Uczeń ci, nie szczędząc pracy, dokład-

szlagier za szlagierem! Kino „APOLLO” w Baranowiczach zapowiada w następnym programie najwspanialsze arcydzieła świata, osnute na te powieści hr. Lwa Tołstoja

„MIŁOŚĆ KOZAKA”

Wzruszająca poezja wzbudzonych stanów w 12 akt. W roli głównej ziana gwiazda filmowa, niepomohany temperament JOHN GILBERT oraz czarująca piękność RENEE ADORRE. Udział biorą setki autentycznych kozaków i tysiące statystów.

Uwaga! Specjalnie zaangażowany do obrazu z własnym repertuarem nut najnowszych szlagierów ROSYJSKI CHÓR SPIEWANY. Zespół 12 osób. Pieśni ściśle zastosowane do obrazu z udziałem gitar balajalek. Szczegóły podamy w afiszach.

MOTOR 30 koni mechanicznych

„PERKUN” Odremontowany jak nowy natychmiast DO SPRZEDANIA tania na składzie Biura Techniczno-Handlowego i Robotniczego Inżynierskich St. Stoberskiego Wilno ul. Mickiewicza Nr. 27, tel. 1247.

1726-6

MIEJSKIE KINO KULTURALNO-OSWIATOWE
DZIŚ I DNI NASTĘPNYCH
Monumentalny film wytwórni „Sascha-Bip” Wiedeń p.t.
„SZAMPAN”
W rolach głównych BETTY BALFAJR, JACK TREROR, VIVIAN GIBSON. Reżyser Geza Von Balvary.
Początek seansów w dni powszednie o godz. 7:19 w sobotę i niedzielę 5, 7 i 9-ej. Ceny miejsc I, 2 i 3. I miejsce 1.50 zł., II miejsce 1 zł., III miejsce 70 gr.